

Príloha 2 Ukážka uvoľnených úloh ICCS 2022 pre jednotlivé úrovne náročnosti

Ukážka č. 1 – Jednoduchá úloha s výberom odpovede

Náročnosť: pod úrovňou D

Obsahová doména: Občianske inštitúcie a systémy

Kognitívna doména: Poznanie

V jednom korínskom národnom parku majú takúto tabuľu.

Národný park Biela voda

Návštevníci sú povinní dodržiavať nasledujúce pravidlá:

- Zákaz odhadzovania odpadkov.
- Zákaz zakladania ohňa.
- Zákaz kŕmenia divých zvierat.
- Táborenie je možné len na vyhradených miestach.
- Porušenie pravidiel sa prísne trestá.

Prečo má národný park pravidlá?

- kvôli jeho ochrane a kvôli tomu, aby ľudia boli v bezpečí
- aby ľudia odradili od jeho návštevy
- aby sa pre park získali peniaze z pokút
- aby ľudia varovali pred nástrahami národného parku

Ukážka č. 2 – Jednoduchá úloha s výberom odpovede

Náročnosť: úroveň C

Obsahová doména: Občianske princípy

Kognitívna doména: Zdôvodnenie a aplikácia

Je všeobecne uznávané, že použitie palív ako uhlie na výrobu elektrickej energie poškodzuje životné prostredie po celom svete.

Ktorí ľudia sú postihnutí poškodzovaním životného prostredia?

- len ľudia žijúci v bohatých štátoch
- všetci ľudia bez ohľadu na to, kde žijú
- len ľudia žijúci v krajinách, kde sa na výrobu elektriny používa uhlie
- všetci ľudia okrem tých, ktorí už pracujú na zlepšení životného prostredia

Ukážka č. 3 – Jednoduchá úloha s výberom odpovede

Náročnosť: úroveň B

Obsahová doména: Občianske roly a identity

Kognitívna doména: Zdôvodnenie a aplikácia

Poradca na Konferencii Organizácie Spojených národov o životnom prostredí človeka odporučil ľuďom, aby mysleli na životné prostredie celého sveta, ale aby konali vo svojom miestnom spoločenstve.

Čo poradca chcel, aby ľudia pochopili?

- Životné prostredie sa zlepší len vtedy, ak budú vlády navzájom lepšie spolupracovať.
- Úlohu pri zlepšovaní životného prostredia zohrávajú jednotlivci.
- Za škody na životnom prostredí môžu najmä miestne spoločenstvá.
- Organizácia Spojených národov nie je schopná pomôcť zlepšiť životné prostredie.

Ukážka č. 4 – Úloha s otvorenou odpoveďou

Náročnosť: úroveň A

Obsahová doména: Občianske roly a identity

Kognitívna doména: Zdôvodnenie a aplikácia

V mnohých krajinách sa žiaci učia o iných dejinách a kultúrach, ako je ich vlastná.

Napíš **dva rôzne** prínosy pre spoločnosť, v ktorej žiaci poznajú iné dejiny a kultúry, než je ich vlastná.

1. _____

2. _____

Ukážka č. 5 – Úloha s otvorenou odpoveďou

Náročnosť: úroveň A

Obsahová doména: Občianske inštitúcie a systémy

Kognitívna doména: Zdôvodnenie a aplikácia

Ako môže výskyt falošných správ škodiť demokracii?

Napíš **dve možnosti**.

1. _____

2. _____

Správne riešenia/Hodnotenie

➤ **Ukážky č. 1 až 3:** Správna odpoveď je v úlohách s výberom odpovede označená ☑

➤ **Ukážka č. 4:**

Opis položky: Integruje poznatky a porozumenie iným spoločnostiam, než jemu vlastná, so zvýšeným povedomím a akceptáciou vlastnej a iných spoločností.

Úplne správna odpoveď:

Kód 2: Zahŕňa prínosy z dvoch rôznych kategórií uvedených nižšie.

1. Zvýšenie povedomia alebo pochopenia vlastnej spoločnosti/kultúry ALEBO jej miesta vo svete
2. Zvýšenie tolerancie, harmónie, sociálnej súdržnosti, akceptácie odlišností, úcty k iným kultúram alebo prepojenia s inými
3. Zvýšenie porozumenia celému svetu

POZNÁMKA

Odpovede, ktoré sa týkajú jednotlivca (napríklad žiaka), sa akceptujú ako prínosy pre jednotlivca, ktoré budú následne prínosom pre spoločnosť. Pokiaľ sa odpovede netýkajú turistov, ktorí sa učia o krajinách pred ich navštívením. Takéto odpovede založené na cestovnom ruchu sa nepovažujú za prínos pre spoločnosť ako celok.

POZNÁMKA

Prínosy sa považujú za rozšírenie, zovšeobecnenie alebo dôsledky "porozumenia", na ktoré sa odkazuje v otázke.

Prínos **Kategória 1** **Zvýšenie povedomia alebo pochopenia vlastnej spoločnosti / kultúry ALEBO jej miesta vo svete**

Príklady odpovedí

1. Mohli by preniesť myšlienky, ktoré sa im páčia, z histórie jednej krajiny do nášho sveta. [*"Náš svet" sa v tejto odpovedi interpretuje ako "naša krajina", a nie ako zovšeobecnenie na celý svet (Kat. 3)*].
2. Žiaci sa môžu poučiť z chýb, ktoré urobili v minulosti. [*Učenie sa z chýb sa chápe ako ukazovateľ zvýšeného povedomia a/alebo pochopenia - návrhy, aby sa žiaci "učili z chýb", naznačujú skôr miestny prínos než len pochopenie "inej" krajiny*].
3. Učenie sa o iných krajinách znamená, že môžete uvažovať o tom, aká je vaša vlastná krajina.
4. Vďaka tomu lepšie vidia, ako ich vlastná krajina súvisí s inými krajinami. [*V tejto odpovedi sa "týka" považuje za široké vyjadrenie o akýchkoľvek alebo všetkých spoločenských/politických/ekonomických vzťahoch a spolu s "k iným krajinám" sa odpoveď interpretuje ako "jej (krajiny žiaka) miesto vo svete"*].

Prínos **Kategória 2** **Zvýšenie tolerancie, harmónie, sociálnej súdržnosti, akceptácie odlišností, úcty k iným kultúram alebo prepojenia s inými**

Príklady odpovedí

1. Spoločnosť sa stane mierumilovnejšou/tolerantnejšou.

2. Bude menej rasizmu medzi jednotlivými kultúrami, pretože budú rozumieť ich viere.
3. Ak sa žiaci dozvedia o rôznych kultúrach, pochopia, že sa od nich v skutočnosti až tak veľmi nelíšia. [*"Nie sú od nich až tak odlišní" sa chápe ako ukazovateľ prepojenosti s ostatnými*].
4. Ľudia tiež vedia, prečo má jedna kultúra nejaké presvedčenie. [*Spojenie medzi "vedieť prečo" a "presvedčenie" sa interpretuje ako akceptácia odlišnosti ako rozšírenie "porozumenia", takže je viac ako Kód 0.*]
5. Pochopia rôzne rituály danej kultúry a prečo ich robia. [*Táto odpoveď získava kredity za kombináciu "rôzne rituály" s "prečo ich robia" ako naznačujúcu akceptáciu odlišnosti.*]
6. Budú vedieť, ako sa správať a vystupovať v spoločnosti ľudí z rôznych kultúr. [*Minimálne - interpretuje sa ako naznačujúce "rešpekt", keďže "ľudia z odlišných kultúr" môžu byť kdekoľvek. Porovnajte to s odpoveďami Kód 0, ktoré sa vzťahujú len na kontext "cesty do zahraničia/turizmu" (interpretované predovšetkým ako osobný prospech turistu), a nie na širší kontext naznačený v tejto odpovedi.*]
7. Aby vedeli rozpoznať, pomôcť a organizovať rôzne kultúry. [*Zahrnutie "pomoci" ako pozitívnej činnosti zvyšuje túto odpoveď na "sociálnu súdržnosť"*].
8. Rešpektujú názory iných.
9. Dokážu pochopiť, že všetci ľudia sú rovnakí bez ohľadu na ich kultúru [*prepojenosť s ostatnými*].
10. Budú otvorenejšie. [*minimálna, ale naznačuje prijatie/toleranciu*]

Prínos **Kategória 3** **Zvýšenie porozumenia celému svetu**

POZNÁMKA

Táto kategória prínosu sa týka zovšeobecnenia z pochopenia iných dejín a kultúr na pochopenie celého sveta. Odpovede, ktoré sa týkajú len pochopenia iných krajín, sa nezapočítavajú, pretože len opakujú základnú otázku.

Príklady odpovedí

1. Pomôže ľuďom vidieť svet z inej perspektívy/rozšíri ich obzory.
2. Získajú väčšie pochopenie sveta.
3. Aby si uvedomili problémy vo svete a čo ich spôsobilo.
4. Majú vedomosti o svete okolo seba. [*zovšeobecňuje*]
5. Dozvedajú sa viac o svete. [*minimálne, ale zovšeobecňuje na svet*]

Čiastočne správna odpoveď:

Kód 1: Uvádza iba jednu z uvedených kategórií prínosov.

Nesprávna odpoveď:

Kód 0: Nepodstatné ALEBO nesúvislé ALEBO opakuje otázku ALEBO odkazuje na to, že dovolenka/turistika sú jednoduchšie pre ľudí, ktorí sa o krajine dozvedeli predtým, ako tam išli.

Príklady odpovedí

1. Budú vedieť viac o histórii. [*opakuje otázku*]

2. Ak pôjdu do inej krajiny, budú o nej vedieť viac.
3. Budú vedieť, čo sa stalo v minulosti.
4. Budú rozumieť iným kultúram. *[opakuje otázku]*.
5. Tak sa dozvedia viac o rôznych ľuďoch. *[nejasné]*
6. Môžeme porovnať naše náboženstvo a kultúru s inými. *[Porovnanie bez upresnenia je nedostatočné.]*
7. Aby si lepšie uvedomili iné kultúry. *[V angličtine bolo "aware" interpretované len ako "vie o ich existencii" a či sa to spája s pozitívnym postojom, žiadnym postojom alebo negatívnym postojom, nie je z odpovede žiaka jasné, preto bolo považované za nedostatočné].*
8. Je dôležité vedieť, aby videli, čo sa zmenilo. *[nejasné]*
9. Žiaci potrebujú vedieť, aké sú iné kultúry. *[opakuje otázku bez vysvetlenia, "prečo" je to dôležité]*
10. Aby mohli porovnať, ktorá história a kultúra je najlepšia.
11. Aby mali širšie pochopenie a vedomosti o iných kultúrach. *[opakuje otázku]*
12. V medzinárodnej spoločnosti je dobré, aby sa učili o iných dejinách a kultúrach. *[Nedostatočné - neodpovedá na otázku; na pripísanie "v medzinárodnej spoločnosti" ako ukazovateľa "porozumenia celému svetu" sa vyžaduje príliš veľa inferencie, pretože žiak neuvádza, PREČO je dobré učiť sa o "iných dejinách a kultúrach"]*
13. Dá im to šancu vidieť, ako sa iné kultúry modlia a oveľa viac. *[Neuvádza súvislosť s toleranciou/harmóniou a sociálnou súdržnosťou - považuje sa len za príklad "porozumenia"]*
14. Môžu sa dozvedieť viac o životnom štýle a oslavách rôznych kultúr, čo zvýši ich úroveň všeobecných vedomostí. *["Všeobecné vedomosti" v angličtine sú príliš vágne na to, aby sa dali chápať ako "porozumenie celému svetu".]*
15. Môžu nás naučiť, čo vedia, a my ich môžeme naučiť, čo vieme my. *[Neurčité: nešpecifikuje, čo sa môžu naučiť; a irelevantné: pojem recipročného učenia nie je jasný z podnetu alebo kmeňa, ktoré sa zameriavajú na to, aby sa žiaci učili o iných dejinách a kultúrach, ako je ich vlastná.]*
16. Uvedomiť si, že existujú rôzne kultúry. *[V anglickom jazyku táto odpoveď nie je hodná uznania. Je potrebné vykonať príliš veľa práce, aby sa dalo predpokladať, že "uznanie" znamená "akceptovanie" iných kultúr. V nominálnej hodnote "uznanie" nepresahuje rámec toho, čo je žiakom prezentované v podnete a otázke. V odpovedi nie je dostatok dôkazov na to, aby sa ukázalo, že ide o viac ako len o zopakovanie otázky. Ak je výraz, ktorý žiak použil v jazyku testu, jasnejšie spojený s "akceptovaním" odlišnosti, potom môže odpoveď získať Kód 2.]*
17. Môžeme sa dozvedieť o príbehoch ich ľudí, akí boli a dozvedieť sa veľa o ich histórii. *[Tabak - neodpovedá na otázku]*.
18. Niekedy nás príbehy zavedú za hranice toho, čo poznáme, a dozvedáme sa o týchto nových kultúrach. *[Nedostatočné: Prvá časť je nejasná a druhá časť (v najlepšom prípade) opakuje otázku]*

➤ **Ukážka č. 5**

Opis položky: Uvedie konkrétne príklady negatívnych dopadov falošných správ (fake news) na demokratickú spoločnosť.

Úplne správna odpoveď:

Kód 2: Použije zdôvodnenia z dvoch rôznych kategórií z nasledujúceho zoznamu.

1. Podkopávajú zdieľaný koncept pravdy.
2. Vyvolávajú neracionálne spoločenské reakcie na problémy.
3. Môžu byť zneužitú na vykrúcanie alebo manipulovanie normálnych demokratických procesov.
4. Môžu byť použité na vyhnutie sa spravodlivosti a politickej zodpovednosti za svoje činy.
5. Podkopávajú dôveru verejnosti v občianske inštitúcie/očakávania/politický systém/v médiá.
6. Môžu viesť k nesprávnym politickým/legislatívnym rozhodnutiam.

Zdôvodnenie **Kategória 1 Podkopávajú zdieľaný koncept pravdy (podvodne)**

Príklady odpovedí

1. Ľudia môžu uveriť veciam, ktoré nie sú pravdivé.
2. Môžu spôsobiť, že ľudia budú mať vykrivené myslenie.
3. Ak ľudia nepoznajú pravdu, nie je to dobré pre spoločnosť.

Zdôvodnenie **Kategória 2 Vyvolávajú neracionálne spoločenské reakcie na problémy**

Príklady odpovedí

1. Môžu ľudí prinútiť robiť zbytočné alebo hlúpe veci.
2. Môžu vyvolať v ľuďoch nespravodlivý hnev alebo násilie voči druhým.
3. Môžu ľudí viesť k nesprávnemu konaniu, pretože uveria falošným správam.
4. Ľudia môžu nespravodlivo obviňovať druhých/nejakú organizáciu.
5. Môže ľudí popudiť, aby konali nesprávne /vo svoj neprospech.
6. Môže to ľudí odradiť od správneho konania alebo spravodlivosti a racionálneho správania v prospech všetkých.
7. Ľudia neurobia nič v oblasti klimatických zmien, pretože si myslia, že klimatická kríza je falošná správa (fake news).

Zdôvodnenie **Kategória 3 Môžu byť zneužitú na vykrúcanie alebo manipulovanie normálnych demokratických procesov**

Príklady odpovedí

1. Ľudia ich môžu zneužiť, aby získali to, čo chcú a keby to ostatní vedeli, nesúhlasili by.
2. Používajú sa na získavanie hlasov vo voľbách.
3. Vďaka nim ľudia volia nesprávneho kandidáta/nieкого, kto nie je dobrý.
4. Klamlivo opisujú svojich protivníkov/vyzývateľov/alebo súperov.
5. Vyvoláva rozdelenie spoločnosti a zneužíva sa to na politické účely.
6. Vďaka tomu sa dostávajú k moci radikáli.

Zdôvodnenie **Kategória 4** Môžu byť použité na vyhnutie sa spravodlivosti a politickej zodpovednosti za svoje činy

Príklady odpovedí

1. Politici sa udržia pri moci prostredníctvom klamstiev alebo tvrdení, že ich oponenti klamú.
2. Politici ich môžu zneužiť na diskreditáciu svojich oponentov/kritikov.
3. Ľudia/organizácie môžu odmietnuť kritiku tvrdením, že tá je falošná a nepravdivá.
4. Vodcovia/ľudia sa vyhnú zodpovednosti za zlé činy tým, že verejnosť presvedčia, že nič zlé nespravili.
5. Do popredia sa dostanú namiesto dôležitých nepodstatné veci.

Zdôvodnenie **Kategória 5** Podkopávajú dôveru verejnosti v občianske inštitúcie/očakávania/politický systém/v médiá

Príklady odpovedí

1. Ľudia nakoniec neuveria ničomu čo čítajú.
2. Ľudia nebudú nikomu dôverovať, dokonca ani odborníkom či čestným politikom.
3. Ľudia neuveria dôležitým informáciám.
4. Ľudia sa nahnevajú a budú frustrovaní, keď zistia, že daná informácia bola lož.

Zdôvodnenie **Kategória 6** Môžu viesť k nesprávnym politickým / legislatívnym rozhodnutiam

Príklady odpovedí

1. Nedospeješ k najlepšiemu rozhodnutiu pre spoločnosť, pokiaľ rozhodovanie je založené na falošných informáciách
2. Pre spoločnosť nebude dobré, ak sa rozhoduje na základe klamstiev
3. Ak ľudia uveria falošným správam, budú robiť zlé rozhodnutia

Čiastočne správna odpoveď:

Kód 1: Uvedie zdôvodnenie, alebo zdôvodnenia, iba z jednej kategórie v zozname.

Nesprávna odpoveď:

Kód 0: Uvedie vágnu, irelevantnú alebo nekoherentnú odpoveď alebo zopakuje otázku.

Príklady odpovedí

1. Pretože klamať sa nemá. [*vágna: nešpecifikuje následky klamstva/falošných správ*]
2. Pretože sú zlé pre spoločnosť/demokraciu. [*vágna – nešpecifikuje prečo sú falošné správy „zlé“*]
3. Pretože ľudí prinútiť robiť rôzne veci. [*vágna – nešpecifikuje ako a čo*]
4. Pretože to nie je demokratické.
5. Ľudia/vodcovia nie sú dôveryhodní. [*irelevantná*]